

Nieuwsbrief SR Updates

Nummer 37, 2021

Redactie: prof. mr. J.S. Nan en mr. C.L. van der Vis.

INHOUDSOPGAVE

Hoge Raad

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2021:1699](#) 16-11-2021

Had rechtbank moeten onderzoeken of beslag in overeenstemming is met eisen van proportionaliteit en subsidiariteit?

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2021:1687](#) 16-11-2021

Is de eigenaar van de in beslag genomen auto onevenredig getroffen door de onttrekking aan het verkeer als er geen geldelijke tegemoetkoming wordt toegewezen?

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2021:1688](#) 16-11-2021

Wordt de eigenaar van de auto onevenredig getroffen door de onttrekking aan het verkeer van zijn auto nu hem geen geldelijke tegemoetkoming is toegekend?

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2021:1700](#) 16-11-2021

Bewijsklacht medeplegen doodslag. Over de vraag of de bijdrage van voldoende gewicht was en over het uitblijven van een verklaring voor een omstandigheid die voor het bewijs redengevend kan worden geacht.

Annotatie

[Medeplegen doodslag.](#)

mr. J.H.J. Verbaan

ANNOTATIE

Medeplegen doodslag.

mr. J.H.J. Verbaan

Commentaar bij HR 16 november 2021, ECLI:NL:HR:2021:1700.

De verdediging klaagt namens verdachte, ten aanzien van wie medeplegen doodslag is bewezen verklaard, over de bewezenverklaring daarvan door het hof.

Het hof heeft ten aanzien van medeplegen overwogen dat het dient te beoordelen of de verdachte kan worden aangemerkt als medepleger van deze doodslag. Het hof stelt voorop dat om als medepleger te kunnen worden aangemerkt sprake moet zijn geweest van een voldoende nauwe en bewuste samenwerking met een ander of anderen ter verwezenlijking van een gezamenlijk crimineel doel. Het accent ligt daarbij op de samenwerking en minder op de vraag wie welke feitelijke handelingen heeft verricht. De kwalificatie medeplegen is slechts dan gerechtvaardigd als de bewezen verklaarde – intellectuele en/of materiële – bijdrage aan het delict van de verdachte van voldoende gewicht is. Een gezamenlijke uitvoering van het strafbare feit leidt in beginsel tot de kwalificatie ‘medeplegen’.

De omstandigheid dat de verdachte weigert een verklaring af te leggen of een bepaalde vraag te beantwoorden kan op zichzelf, mede gelet op het bepaalde in artikel 29 lid 1 Sv, niet tot het bewijs bijdragen. Dat brengt echter niet mee dat de rechter, indien de verdachte voor zo’n omstandigheid die op zichzelf of in samenhang met de verdere inhoud van de bewijsmiddelen beschouwd redengevend kan worden geacht voor het bewijs van het aan hem ten laste gelegde feit, geen aannemelijke, die redengevendheid ontzenuwende, verklaring heeft gegeven, zulks niet in zijn overwegingen omtrent het gebezigde bewijsmateriaal zou mogen betrekken.

Op basis van bewijsmiddelen kan het hof ter zake van de rol van de verdachte vaststellen dat de verdachte daags voor het schietincident verschillende keren telefonisch contact heeft gehad met betrokkene [3] over de levering van een ‘ijzer’. Op de dag van het schietincident, om 10.50 uur, stuurde de verdachte een sms-bericht aan een onbekend gebleven persoon dat hij vandaag diens ‘piece 38’ wil lenen. Ter terechtzitting heeft de verdachte bevestigd dat hij daarmee een vuurwapen bedoelde. Uit de verdere telefonische gesprekken tussen de verdachte en [3] leidt het hof af dat laatstgenoemde vervolgens om 19.17 uur bij de woning is

gekomen waar de verdachte op dat moment verbleef om iets aan de verdachte af te leveren.

Binnen (in ieder geval) enkele uren zijn de verdachte en de mededader vervolgens samengekomen. In aanwezigheid van de verdachte heeft de mededader telefonisch tegen betrokkene [2] gezegd dat er 'iets heel goeds' te doen is. Ongeveer een half uur later hebben de mededader en de verdachte zich begeven naar de locatie, waar het slachtoffer door de mededader is doodgeschoten.

Daags na het schietincident heeft de mededader via WhatsApp contact gehad met betrokkene [4], de vriendin van de verdachte. In dat gesprek kondigde [4] aan dat ze naar haar ex-vriend zou gaan, want wat de verdachte doet 'kan zij ook doen'. De mededader zei vervolgens dat de verdachte 'geen shit doet met geen meisje [...] met geld zijn we bezig voor jou'.

Op basis van deze omstandigheden staat voor het hof vast dat (i) de verdachte en de mededader op 7 september 2013 naar de plaats van het op handen zijnde delict zijn afgereisd voor het verrichten van criminele activiteiten, (ii) de mededader toen een drie dagen voordien door de verdachte aan hem geleverd vuurwapen voorhanden had, en, vervolgens, (iii) het voor de verdachte duidelijk moet zijn geweest – mede in aanmerking genomen het belang om ook zelf die avond over een vuurwapen te kunnen beschikken – dat bij die activiteiten mogelijk gebruik zou worden gemaakt van een vuurwapen. Aldus is op basis van deze bewijsmiddelen op zichzelf genomen de conclusie gerechtvaardigd dat de bijdrage van de verdachte aan het delict dat vervolgens is gepleegd van voldoende gewicht is om van medeplegen te kunnen spreken. De verdachte heeft vervolgens geen verklaring afgelegd over zijn aanwezigheid bij dit delict die de redengevendheid van dit bewijs ontzenuwt.

De Hoge Raad overweegt dat voor de kwalificatie medeplegen vereist is dat sprake is geweest van nauwe en bewuste samenwerking door de verdachte met een ander of anderen. Die kwalificatie is alleen gerechtvaardigd als de bewezen verklaarde – intellectuele en/of materiële – bijdrage van de verdachte aan het delict van voldoende gewicht is. Bij de vorming van zijn oordeel dat sprake is van de voor medeplegen vereiste nauwe en bewuste samenwerking, kan de rechter rekening houden met onder meer de intensiteit van de samenwerking, de onderlinge taakverdeling, de rol in de voorbereiding, de uitvoering of de afhandeling van het delict en het belang van de rol van de verdachte, diens aanwezigheid op belangrijke momenten en het zich niet terugtrekken op een daartoe geëigend tijdstip. De vraag of aan deze vereisten is voldaan, laat zich niet in algemene zin beantwoorden, maar vergt een beoordeling van het concrete geval. Daarbij kan van belang zijn in hoeverre de concrete omstandigheden van het geval door de rechter kunnen worden vastgesteld, in welk verband de procesopstelling van de verdachte een rol kan spelen (vgl. ECLI:NL:HR:2014:3474).

De omstandigheid dat de verdachte weigert een verklaring af te leggen of een bepaalde vraag te beantwoorden kan op zichzelf, mede gelet op artikel 29 lid 1 Sv, niet tot het bewijs bijdragen. De rechter mag echter bij zijn bewijsoordeel in aanmerking nemen dat de verdachte voor een omstandigheid die op zichzelf of in samenhang met de verdere inhoud van de bewijsmiddelen beschouwd redengevend kan worden geacht voor het bewijs van het aan hem ten laste gelegde feit, geen aannemelijke, die redengevendheid ontzenuwende, verklaring heeft gegeven (vgl. ECLI:NL:HR:1997:ZDo733).

De Hoge Raad overweegt dat het hof in zijn bewijsvoering gemotiveerd heeft op grond waarvan naar zijn oordeel het ten laste gelegde medeplegen van doodslag bewezen is. De Hoge Raad oordeelt dat het oordeel van het hof dat de door hem in aanmerking genomen feiten en omstandigheden in hun onderling verband en samenhang voldoende zijn om te kunnen spreken van een voor medeplegen vereiste bijdrage aan het delict van voldoende gewicht, niet getuigt van een onjuiste rechtsopvatting en niet onbegrijpelijk is. De Hoge Raad neemt daarbij in aanmerking dat het hof heeft vastgesteld dat de verdachte op 4 september 2013 een vuurwapen aan mededader heeft geleverd, dat de verdachte op 7 september 2013 – de dag van het schietincident – op zoek is geweest naar een vuurwapen dat hij wilde lenen, dat de verdachte en mededader op 7 september 2013 voor het verrichten van criminele activiteiten samen zijn afgereisd naar de plaats waar het slachtoffer nadien om het leven is gebracht, terwijl het voor de verdachte duidelijk moet zijn geweest dat bij die activiteiten mogelijk een vuurwapen zou worden gebruikt, dat mededader aldaar het slachtoffer heeft doodgeschoten met het door de verdachte geleverde vuurwapen en dat de verdachte ook nadat mededader het slachtoffer had doodgeschoten in aanwezigheid van mededader is gebleven. Daarbij is van belang dat het hof blijkens de bewijsvoering betekenis heeft toegekend aan de inhoud van de in de bewijsmiddelen weergegeven gesprekken, waaruit onder meer volgt dat er door de verdachte en mededader enkele dagen voorafgaand aan het schietincident is gesproken over het gebruik van het vuurwapen en van een geluiddemper en dat mededader op de avond waarop het slachtoffer om het leven is gebracht, in een ‘hit and run’-stemming was en dat de mededader die avond in het bijzijn van de verdachte aangaf dat er ‘iets heel goeds’ te doen was. Tevens heeft het hof – niet onbegrijpelijk – geoordeeld dat de verdachte geen verklaring heeft afgelegd over zijn aanwezigheid bij het delict die de redengevendheid van de door het hof gedane vaststellingen voor het bewijs van het medeplegen van doodslag ontzenuwt.

RECHTSPRAAK

Bewijsklacht medeplegen doodslag. Over de vraag of de bijdrage van voldoende gewicht was en over het uitblijven van een verklaring voor een omstandigheid die voor het bewijs redengevend kan worden geacht.

Bewijsklacht medeplegen doodslag. Over de vraag of de bijdrage van voldoende gewicht was en over het uitblijven van een verklaring voor een omstandigheid die voor het bewijs redengevend kan worden geacht.

Het cassatiemiddel klaagt over de bewezenverklaring door het hof van het medeplegen van doodslag.

Voor de kwalificatie medeplegen is vereist dat sprake is geweest van nauwe en bewuste samenwerking door de verdachte met een ander of anderen. Die kwalificatie is alleen gerechtvaardigd als de bewezen verklaarde – intellectuele en/of materiële – bijdrage van de verdachte aan het delict van voldoende gewicht is. Bij de vorming van zijn oordeel dat sprake is van de voor medeplegen vereiste nauwe en bewuste samenwerking, kan de rechter rekening houden met onder meer de intensiteit van de samenwerking, de onderlinge taakverdeling, de rol in de voorbereiding, de uitvoering of de afhandeling van het delict en het belang van de rol van de verdachte, diens aanwezigheid op belangrijke momenten en het zich niet terugtrekken op een daartoe geëigend tijdstip. De vraag of aan deze vereisten is voldaan, laat zich niet in algemene zin beantwoorden, maar vergt een beoordeling van het concrete geval. Daarbij kan van belang zijn in hoeverre de concrete omstandigheden van het geval door de rechter kunnen worden vastgesteld, in welk verband de procesopstelling van de verdachte een rol kan spelen. (Vgl. HR 2 december 2014, ECLI:NL:HR:2014:3474.)

De omstandigheid dat de verdachte weigert een verklaring af te leggen of een bepaalde vraag te beantwoorden kan op zichzelf, mede gelet op artikel 29 lid 1 Sv, niet tot het bewijs bijdragen. De rechter mag echter bij zijn bewijsoordeel in aanmerking nemen dat de verdachte voor een omstandigheid die op zichzelf of in samenhang met de verdere inhoud van de

bewijsmiddelen beschouwd redengevend kan worden geacht voor het bewijs van het aan hem ten laste gelegde feit, geen aannemelijke, die redengevendheid ontzenuwende, verklaring heeft gegeven. (Vgl. HR 3 juni 1997, ECLI:NL:HR:1997:ZD0733.)

Het hof heeft in zijn bewijsvoering gemotiveerd op grond waarvan naar zijn oordeel het ten laste gelegde medeplegen van doodslag is bewezen. Het oordeel van het hof dat de door hem in aanmerking genomen feiten en omstandigheden in hun onderling verband en samenhang voldoende zijn om te kunnen spreken van een voor medeplegen vereiste bijdrage aan het delict van voldoende gewicht, getuigt niet van een onjuiste rechtsopvatting en is niet onbegrijpelijk. De Hoge Raad neemt daarbij in aanmerking dat het hof heeft vastgesteld dat de verdachte op 4 september 2013 een vuurwapen aan mededader [betrokkene 1] heeft geleverd, dat de verdachte op 7 september 2013 – de dag van het schietincident – op zoek is geweest naar een vuurwapen dat hij wilde lenen, dat de verdachte en [betrokkene 1] op 7 september 2013 voor het verrichten van criminele activiteiten samen zijn afgereisd naar de plaats waar [slachtoffer 1] nadien om het leven is gebracht, terwijl het voor de verdachte duidelijk moet zijn geweest dat bij die activiteiten mogelijk een vuurwapen zou worden gebruikt, dat [betrokkene 1] aldaar [slachtoffer 1] heeft doodgeschoten met het door de verdachte geleverde vuurwapen en dat de verdachte ook nadat [betrokkene 1] [slachtoffer 1] had doodgeschoten in aanwezigheid van [betrokkene 1] is gebleven. Daarbij is van belang dat het hof blijkens de bewijsvoering betekenis heeft toegekend aan de inhoud van de in de bewijsmiddelen weergegeven gesprekken, waaruit onder meer volgt dat er door de verdachte en [betrokkene 1] enkele dagen voorafgaand aan het schietincident is gesproken over het gebruik van het vuurwapen en van een geluiddemper en dat [betrokkene 1] op de avond waarop [slachtoffer 1] om het leven is gebracht, in een ‘hit and run’-stemming was en dat [betrokkene 1] die avond in het bijzijn van de verdachte aangaf dat er ‘iets heel goeds’ te doen was. Tevens heeft het hof – niet onbegrijpelijk – geoordeeld dat de verdachte geen verklaring heeft afgelegd over zijn aanwezigheid bij het delict die de redengevendheid van de door het hof gedane vaststellingen voor het bewijs van het medeplegen van doodslag ontzenuwt.

Voor zover het cassatiemiddel hierover klaagt, faalt het.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 16-11-2021

ECLI: ECLI:NL:HR:2021:1700

Zaaknummer: 20/03621

Rechters: J. de Hullu, E.S.G.N.A.I. van de Griend en M.J. Borgers

Advocaten: B.C. Swier

Wetsartikelen: 29 Sv en 47 Sr

RECHTSPRAAK

Wordt de eigenaar van de auto onevenredig getroffen door de onttrekking aan het verkeer van zijn auto nu hem geen geldelijke tegemoetkoming is toegekend?

Wordt de eigenaar van de auto onevenredig getroffen door de onttrekking aan het verkeer van zijn auto nu hem geen geldelijke tegemoetkoming is toegekend?

De cassatiemiddelen klagen over de afwijzing door het hof van het verzoek om een geldelijke tegemoetkoming als bedoeld in artikel 33c lid 2 Sr in verbinding met artikel 36b lid 2 Sr.

De Hoge Rad herhaalt de relevante overwegingen uit ECLI:NL:HR:2018:1156 met betrekking tot de beoordeling van de vraag of de eigenaar van het voorwerp door onttrekking aan het verkeer van zijn eigendom onevenredig wordt getroffen wanneer hem geen geldelijke tegemoetkoming wordt toegekend.

Het hof heeft overwogen dat de klaagster ‘haar stellingen niet, althans onvoldoende met stukken heeft onderbouwd’ en op grond daarvan geoordeeld dat ‘alleen al om die reden’ niet is gebleken dat zij door de onttrekking aan het verkeer onevenredig is getroffen. In aanmerking genomen dat de klaagster gemotiveerd heeft gesteld dat zij eigenaar is van de onder haar in beslag genomen auto en het daarmee overeenstemmende tenaamstellingsbewijs van de auto bij haar klaagschrift was gevoegd, is dat oordeel niet zonder meer begrijpelijk.

Verder heeft het hof overwogen dat het interieur en het navigatiesysteem van de auto uit diefstal afkomstige onderdelen zijn, en op grond daarvan geoordeeld dat de klaagster door het kopen van die auto op Marktplaats een risico heeft genomen dat voor haar rekening komt, wat meebrengt dat zij door de onttrekking aan het verkeer niet onevenredig is getroffen. Hierin ligt als oordeel van het hof besloten dat de klaagster zich bij de aankoop van de auto zo onvoorzichtig heeft gedragen dat haar geen geldelijke tegemoetkoming toekomt. Ook dat oordeel is zonder nadere motivering niet begrijpelijk.

De cassatiemiddelen slagen.

De Hoge Raad vernietigt de beschikking van het hof en wijst de zaak terug naar het gerechtshof Amsterdam, opdat de zaak opnieuw wordt behandeld en afgedaan.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 16-11-2021

ECLI: ECLI:NL:HR:2021:1688

Zaaknummer: 20/02880

Rechters: V. van den Brink, Y. Buruma en A.E.M. Röttgering

Advocaten: R. Jonkers

Wetsartikelen: 94a Sv en 552b Sv

RECHTSPRAAK

Is de eigenaar van de in beslag genomen auto onevenredig getroffen door de onttrekking aan het verkeer als er geen geldelijke tegemoetkoming wordt toegewezen?

Is de eigenaar van de in beslag genomen auto onevenredig getroffen door de onttrekking aan het verkeer als er geen geldelijke tegemoetkoming wordt toegewezen?

Het cassatiemiddel klaagt onder meer over de afwijzing door het hof van het verzoek om een geldelijke tegemoetkoming als bedoeld in artikel 33c lid 2 Sr in verbinding met artikel 36b lid 2 Sr.

In zijn beschikking van 10 juli 2018, ECLI:NL:HR:2018:1156, heeft de Hoge Raad onder meer het volgende overwogen:

‘3.4.1. Ingevolge art. 33c, tweede lid, in verbinding met art. 36b, tweede lid, Sr kent de rechter een geldelijke tegemoetkoming toe indien dat nodig is om te voorkomen dat degene aan wie de onttrokken voorwerpen toebehoren, door die onttrekking onevenredig zou worden getroffen. Of de eigenaar van het voorwerp door de onttrekking aan het verkeer van zijn eigendom onevenredig wordt getroffen wanneer hem geen geldelijke tegemoetkoming wordt toegekend, moet worden beoordeeld aan de hand van de omstandigheden van het geval. Daarbij kunnen worden betrokken hoe de eigenaar van het voorwerp zich in relatie tot dat voorwerp heeft gedragen, de waarde van het onttrokken voorwerp, alsmede eventueel voordeel dat de Staat na de onttrekking met betrekking tot dat voorwerp verkrijgt, bijvoorbeeld door de verkoop van (onderdelen) daarvan.

Die regeling is in overeenstemming met het in art. 1 EP neergelegde recht op “ongestoord genot van eigendom”. Uit de jurisprudentie van het EHRM volgt immers dat, wanneer een inbreuk op het eigendom een “individual and excessive burden” op de betrokken persoon legt, geen sprake is van de “fair balance” die op grond van art. 1 EP dient te bestaan tussen het algemeen belang enerzijds en de bescherming van individuele rechten anderzijds. Of sprake is van een “individual and excessive burden” wordt mede bepaald door de wijze waarop de

persoon aan wie het voorwerp toebehoort zich heeft gedragen, bijvoorbeeld de “degree of fault or care” van die persoon. (Vgl. bijvoorbeeld EHRM 24 oktober 1986, nr. 9118/80, Agosi tegen het Verenigd Koninkrijk en EHRM 28 juni 2018, nr. 1828/06, G.I.E.M. S.R.L. e.a. tegen Italië.)’

Het gaat in deze zaak om een op naam van de klaagster gestelde personenauto die in het arrest waarin de partner van de klaagster is veroordeeld aan het verkeer is onttrokken. Het hof heeft het verzoek tot geldelijke compensatie voor die onttrekking aan het verkeer afgewezen. Gelet op hetgeen hiervoor is weergegeven, is die afwijzing niet toereikend gemotiveerd. In het bijzonder behoeft toelichting waarom de klaagster door de onttrekking aan het verkeer niet onevenredig is getroffen in de zin van artikel 33c lid 2 Sr in verbinding met artikel 36b Sr. De enkele omstandigheid dat de reparatie van de auto, waarbij onderdelen zijn gebruikt die van diefstal afkomstig waren, is uitgevoerd door de partner van de klaagster en dat de klaagster heeft verklaard dat zij wel eens had gehoord dat haar partner zich bezighield met het omkatten van auto’s, is daartoe onvoldoende, mede in aanmerking genomen het door het hof vastgestelde aankoopbedrag van de auto en het ontbreken van vaststellingen omtrent die waarde van de auto in relatie tot de reparaties die daaraan zijn verricht met uit diefstal afkomstige onderdelen. Het cassatiemiddel is in zoverre terecht voorgesteld.

De Hoge Raad vernietigt de beschikking van het hof en wijst de zaak terug naar het gerechtshof Amsterdam, opdat de zaak opnieuw wordt behandeld en afgedaan.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 16-11-2021

ECLI: ECLI:NL:HR:2021:1687

Zaaknummer: 20/01614

Rechters: V. van den Brink, Y. Buruma en A.E.M. Röttgering

Advocaten: R. Jonkers

Wetsartikelen: 94a Sv en 552a Sv

RECHTSPRAAK

Had rechtbank moeten onderzoeken of beslag in overeenstemming is met eisen van proportionaliteit en subsidiariteit?

Had rechtbank moeten onderzoeken of beslag in overeenstemming is met eisen van proportionaliteit en subsidiariteit?

Het cassatiemiddel komt op tegen de ongegrondverklaring van het beklag tegen het op de voet van artikel 94a Sv onder de klager gelegde beslag. Het klaagt in het bijzonder dat de rechtbank, gelet op het schriftelijke standpunt van de raadvrouw van de klager, ervan blijk had dienen te geven een onderzoek te hebben verricht naar de vraag of voortzetting van het beslag in overeenstemming is met de eisen van proportionaliteit en subsidiariteit.

Bij de beoordeling van een klaagschrift van de beslagene dat is gericht tegen een beslag als bedoeld in artikel 94a lid 3 Sv, dient de rechter te onderzoeken a. of er op het moment van zijn beslissing sprake is van verdenking van of veroordeling wegens een misdrijf waarvoor een geldboete van de vierde categorie kan worden opgelegd en b. of zich niet het geval voordoet dat het hoogst onwaarschijnlijk is dat de later oordelende strafrechter aan de klager, als verdachte, een maatregel als bedoeld in artikel 36f Sr zal opleggen.

De hiervoor weergegeven toe te passen maatstaf vergt niet een (ambtshalve) onderzoek met betrekking tot de vraag of voortzetting van het beslag in overeenstemming is met de eisen van proportionaliteit en subsidiariteit. De omstandigheden van het geval kunnen echter meebrengen dat in verband met hetgeen door of namens de klager is aangevoerd de rechter in de motivering van zijn beslissing ervan blijk dient te geven een dergelijk onderzoek te hebben verricht. (Vgl. HR 1 oktober 2013, ECLI:NL:HR:2013:833.)

De rechtbank heeft geoordeeld dat het strafvorderlijk belang zich verzet tegen opheffing van het beslag. Bij dat oordeel heeft de rechtbank – mede gelet op wat door het openbaar ministerie is aangevoerd – kennelijk betrokken dat het niet hoogst onwaarschijnlijk is dat ook een schadevergoedingsmaatregel zal worden opgelegd met betrekking tot de schade van ongeveer € 130.000 die is geleden door een andere inbraak ([a-straat 1]) zoals vermeld in het

‘proces-verbaal aanvraag machtiging tot leggen van beslag als conservatoir beslag’. Dat oordeel getuigt niet van een onjuiste rechtsopvatting en is niet onbegrijpelijk.

Het cassatiemiddel faalt.

De Hoge Raad verwerpt het beroep.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 16-11-2021

ECLI: ECLI:NL:HR:2021:1699

Zaaknummer: 20/02931

Rechters: J. de Hullu, A.E.M. Röttgering en C. Caminada

Advocaten: T.E. Korff

Wetsartikelen: 552a Sv en 94a Sv